

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg;
Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De enig Vertrouwenswaardige

„Welke zij allen aanhingen, van de kleine tot de grote, zeggende: deze is de grote kracht Gods”.

Handelingen 8 : 10.

Samaria lag tussen Galilea en Juda. We kunnen zeggen: in Juda woonden de kerkelijken, in Galilea de buitenkerkelijken, en in Samaria de randkerkelijken. In Galilea had men de godsdienst afgeschaft. Godsdienst was een achterhaalde zaak. Slechts opium voor het volk. In Samaria was men nog wel godsdienstig. Getuige daarvan is de Samaritaanse vrouw, die haar vraag betreffende de godsdienst aan Jezus stelde. Samaria was echter niet rechtzinnig, maar vrijzinnig. Met de wet van God namen ze het niet zo nauw. De Samaritaanse vrouw had vijf mannen gehad, en nu woonde ze maar samen. Ze waren plooibaar; ze deden water bij de wijn. We kunnen Samaria een overgangszon noemen. Een kerkelijk mens wordt niet zo maar buitenkerkelijk. Die komt niet terstond in Galilea terecht. Samaria ligt er tussen, en wonend in Samaria zijn we nog half godsdienstig, we hebben nog niet alles over boord gezet. Neen — zulken vragen zich niet af: Wie de enige, ware God is, maar ze geloven toch nog wel dat er een God is. In ieder geval geloven ze dat er een hogere macht, een hoger wezen is. Dat geeft nog een beetje houvast in het leven, vooral als er moeilijkheden komen. 't Is ook wat om te denken: straks sterven en dan niets meer, dood is dood. Neen, dat kan de zin van het leven toch niet zijn. Dus gelooft men nog een beetje. Samaritanen staan open voor allerlei. Dat is te begrijpen. Waar de Pinkstergeest is ingekomen daar worden ramen en deuren gesloten. Maar zonder de Pinkstergeest blijven de ramen en deuren open, met als gevolg dat er nog wel eens iets naar binnen wipt. Zo was in de stad Samaria Simon de tovenaarsgekomen. Dat hij een handlangers van de satan was, neen, dat wisten de Samaritanen niet. Daar maakten zij zich ook niet druk over. Dat konden zij ook niet, omdat zij de gave misten om de geesten te onderscheiden. Bijgelovig als halfgelovigen zijn, waren zij betoverd geworden door de toverpraktijken van Simon. Het had ze in verrukking gebracht, die tovermacht van Simon. Ze stonden als aan de grond genageld. Heel de stad, alle inwoners, zelfs de kinderen hingen hem aan. Dat wil zeggen: ze stelden hun vertrouwen op Simon. Ook het eerste gebod van Gods wet gold al niet meer.

Het huis van Simon liep vol. Z'n praktijk legde hem geen windeieren. En heel de stad riep: deze is de grote kracht Gods. Jong en oud was ervan overtuigd: God Zelf manifesteert Zich in deze Simon.

Simon liet zich niet onbetuigd. Hij verkondigde dat hij wat groots was. Dit is op zichzelf geen opzienbarende zaak. Reeds Adam en Eva in het paradijs waren niet tevreden met de plaats die de Schepper Zelf had gegeven, een plaats onder Hem. Ze wilden God gelijk zijn. En dat streven zit in ons allen. Daar is de drang om iets groots te zijn. We zoeken het gekroonde leven. We willen hoger en hoger. Maar de weg om tot heerlijkheid, tot het eeu-

wige leven te komen, is door ons zelf afgesneden. De weg die door de barmhartige God is gegeven om toch tot heerlijkheid te komen, is de weg van het tarwegraan: sterven, het leven verliezen, en dat is een weg die wij niet begeren, een weg waarvan wij volstrekt afkerig zijn.

Door het werk van de Heilige Geest komen we op die weg. Dan worden we van groot klein, en van hoog laag. Dan worden we een arm verloren zondaar die het van genade alleen moet hebben. O zeker, dat oude beginsel kan nog doorwerken op het terrein van de genade. graag worden we ook met genade nog groot. Graag worden we aanbeden als een bijzonder mens door anderen. Doch pas maar op. God ijvert voor Zijn eer. De meeste is hij die de minste is geworden. Zo gaat het in het Koninkrijk Gods en niet anders. Gods kind moet elke dag weer met lege handen komen aan de voederbak van genadebrood, van dat Brood dat uit de hemel is nederge-daald: Jezus Christus. Wie meent iets te zijn, gaat daaraan voorbij.

Vandaag lopen er heel wat Simons rond, verkondigende dat zij iets groots zijn, wil-lende wijs maken dat in hen God Zelf Zich openbaart. En nu kan ik beginnen bij Lou de palingboer, de man die zei dat hij Jezus was, maar waar moet ik dan eindigen? Hun aantal is legio, hun soorten ook, en hun volgelingen dito. Mensen zijn op zoek, neen — niet naar Jezus Christus. Die blijft voor de natuurlijke mens een ergernis en een dwaasheid. Tenminste als Hij niet ontdaan wordt van Zijn kruis. Ze zoeken naar iets goddelijks, iets bovennatuurlijks, iets waarop ze hun vertrouwen kunnen stellen. Ze gaan heilloze wegen om boven het alledaagse uitgetrokken te worden, om medeschepselen te aanbidden en te verheerlijken. Men beweert dan soms "het ware" gevonden te hebben. Och arme, arme mens! Zoudt ge uw hoop op mensen bouwen, waar ge nimmer heil bij vindt? Jongen, meisje, met de poster van je idool op je kamer, moet je het nu verwachten van die "ster" en niet van de blinkende Morgenster, Jezus Christus? Och dat al die afgodsbeelden nu omrollen, al die Simons, van toverdokter af tot al waarop we ons vertrouwen stellen, verdwijnen. U komt er eeuwig teleurgesteld mee uit.

Er is er slechts Een in Wie de grote kracht Gods is. O dat we Hem aanhangen, van de kleine tot de grote. Hij stelt niet teleur. In der eeuwigheid niet.

Zijn Naam is wonderlijk. Hij zet in verba-zing. Hij kent uw krankheid, en wil die liefderijk genezen. Hij maakt door Zijn opstan-dingskracht dode mensen levend. Hij doet opstaan uit de dood. Hij brengt naar de eeu-wige heerlijkheid.

Hier is de waarheid, de enige waarheid. Hij is de waarheid. Alle anderen zijn leugenaars. Ze bedriegen. Ze zijn uit de vader der leu-genen, satan die slechts uw eeuwige onder-gang op het oog heeft.

Hij, Jezus Christus, is niet wat groots. Hij alleen is groot, omdat Hij is de Zoon van God. Hij is groot in liefde, in barmhartigheid, in ontferming.

Nog onwedergeboren, nog onbekeerd, nog levend bij afgoden? Zijn kracht is zo groot dat Hij hartveranderende genade geeft. Door die kracht gaan we vertrouwen op Hem, op

Hem alleen. En wie op Hem vertrouwt, op Hem alleen, ziet zich omringd met Zijn wel-dadigheên. Omdat Hij is de enig Vertrou-wenswaardige.

Van de administratie

We ontvingen in de afgelopen periode f 10,- aan giften en er werden 2 abonnees opgegeven, die een geschenk-abonnement ontvingen. Hartelijk dank hiervoor. Het is weer echt vakantietijd, weinig betalingen, weinig op-gave van nieuwe abonnees. Misschien ontmoet u in de vakantietijd familieleden of kennissen, die nog geen abonnee op ons blad zijn. Probeer u ze dan alsnog abonnee te maken of geeft u haar of hem een geschenk-abonnement. We zien uit naar de resultaten.
Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Ontmoetingsdag te Kampen

We willen de ontmoetingsdag te Kampen, die D.V. zal worden gehouden op *zaterdag 10 september a.s.* weer in herinnering brengen. We hopen dat er weer vele vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand samen-komen en dat de Heere in het midden mag zijn. Dan wordt het zeker een goede dag.

Het programma ziet er als volgt uit:
morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:
opening: ds. G. Blom te Meerkerk
spreker: ds. M. Vlietstra te Zeist
slotwoord: ds. K. Hoefnagel te Nieuw-poor

Pauze

middagsamenkomst, aanvang 2 uur:
opening: ds. A.G. Boogaard te Bussum,
later te Oud Vossemeer
spreker: ds. H.C. van der Ent te Elburg
slotwoord: ds. G. Bouw te Urk.

B.

Bijbeldag Gent

2.

Gods Woord in het heden

In de middagsamenkomst sprak ds. A. v.d. Weerd over Gods Woord in het heden, n.a.v. de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus. De tekst: Zij hebben Mozes en de profeten. "Te laat is te laat". Jullie komen misschien weleens te laat op school. Je wordt ter verantwoording geroepen maar je zegt: Ik was maar twee minuten te laat. Je krijgt echter te horen: te laat is te laat! Toch is er verschil tussen te laat en te laat. Als je te laat op school of op je werk komt, dan is dat nog te herstellen. Maar dat andere "te laat" is on-overkomenlijk. Zo was het bij de rijke man. Hij kwam te laat tot het inzicht dat hij bekeerd moest worden. Vele grote mannen uit onze tijd weten ook niet dat zij bekeerd moeten worden. Toen hij zijn ogen opsloeg in de hel was het voor de rijke man éénwig te laat. Hij had met volle teugen genoten van het leven. Maar zijn ogen gesloten voor de realiteit van het sterven, waarin men alles moet loslaten. Sterven is God ontmoeten. Rekenschap afleggen. Dan worden de boeken van het leven geopend. Zo zijn wij allen van nature dood voor de dood.

Het was voor de rijke man te laat. Hij smeekte om verzachting van de eeuwige pijn, maar ook om een waarschuwing voor zijn broeders. Hij riep Abram aan als vader. Hij was een verbondskind. Maar dat kon

hem niet verlossen van het verderf. Het antwoord op zijn vraag was: Zij hebben Mozes en de Profeten. Zij hadden het Woord. Dát moesten zij horen. Het Woord van God in het heden! God waarschuwd de broers al door het algenoegzame beschréven Woord; dat ons toeroept: Doe dat en gij zult leven. En: bekeert u. En: Waar zijt gij? Maar ook: Ik zal vijandschap zetten. Dat is het Woord dat profetie bevat. Heilige mannen Gods door de Heilige Geest gedreven, hebben dat Woord gesproken. Dat Woord is de bekendmaking van het eenzijdig Godswerk en de openbaring van Zijn wil. Het Woord geopenbaard aan mensen die voor Hem vluchten.

Dat Woord is nú nog rijker geopenbaard dan in het Oude Testament. Gods Zoon is geopenbaard. In dat licht mogen we het Oude Testament ook lezen. God is een Waarmaker van Zijn Woord. Al de beloften zijn in Christus vervuld.

Zij hebben Mozes en de Profeten. Dat zij díe horen. De post in Gent is nodig om dat Woord te horen. Het geloof is door het gehoor van het gepredikte Woord. Die vijf broers hadden het Woord maar hóorden niet. Tegenwoordig spreekt men over het Woord als het "boek van Gods beloften". Je moet het gelóven. Maar het is een geloof van eigen fabrikaat. De kanttekenaren zeggen: Horen is gehóórzaam horen. Er is veel liefde voor het werk in Gent. Maar is het Woord in ons leven een lamp voor onze voet geworden? Dat Woord is niet naar de mens. Het bevat geen pluimstrijkende woorden. Dat Woord leert dat wij vijanden zijn. De Wet klaagt ons aan. Toont ons dat wij verkocht zijn onder de zonde. Wij krijgen ons doodvonnis te ondertekenen.

Dat Woord is als een vuur, volgens de profeet Jesaja. Als iets in brand staat, verteert het. Zo gaat al het onze eraan. Dat vuur verlicht. Ons verduisterd verstand gaat zien. Wij doen zonde en zijn zonde. Ik mis God. Kan voor Hem niet verschijnen. Dat vuur verwarmt ook. Wij krijgen brandende harten, liefde tot God en Zijn Goddelijke deugden.

Dat Woord is ook een hamer, die de steenrots van het hart vermorzelt. Dan worden we niet bekeerd maar onbekeerd. Dan wordt er geroepen uit de diepte: O Heere, aanschouw mijn smart.

Van onze kant is er geen uitkomst. Maar dan hoort men dat er hulp besteld is bij een Held. Er is voor Israël hulp beschoren. Christus wordt noodzakelijk, dierbaar, gepast en dienswaardig. Er is er Eén onder een aanklagende Wet gekomen opdat zondaren door Hém leven zouden. Dan roemen zij in God en prijzen ze het onfeilbaar Woord enz.

Zij hebben Mozes en de Profeten. Het toepassende werk van de Geest is zo nodig. Je moet niet alleen zeggen: 't staat toch in de Bijbel. Die broers kenden de Bijbel mischien wel uit hun hoofd. Het is nodig dat het geloof erbij geschonken wordt. De vraag dringt zich op: Wat hebben wij met Mozes en de Profeten gedaan? Tien jaar evangelisatie in Gent is niet vrijblijvend. Wat deden we met het Evangelie? Het lachen van de rijke man werd een eeuwig wenen. Zijn gebed uit de hel werd afgewezen. Het was voor éeuwig te laat. Nu is er nog Gods Woord. Die het gehoord hebben, zullen leven. Eeuwig. Om de God van dat Woord eeuwig de dank toe te brengen.

Declamatorium

Een aantal leden van de jeugdvereniging te Sliedrecht voerden een declamatorium op over het gebed. De dichter van Psalm 139 zegt: Niets is o Oppermajesteit, bedekt voor uw alwetendheid. Dus waar is 't gebed eigenlijk voor nodig vroeg een collega op het kantoor. Die vraag bracht mij in het nauw. Eigenlijk had ik ook geen zin om te bidden. Iemand zei: 'k ben mijn zonde moe en mijn berouw en 't zóeken van een God die ik niet ken. Maar God is mij niet moe. Hij wil niet dat mijn ziele sterft maar leeft.

Een ander zegt: Bidden is niet meer dan zelfbeinning. Praten met jezelf. Dan moet ik dus ook geloven dat God niet bestaat. Maar dat kon ik niet. Ik begon mij te schamen. Bidden helpt wel. Nu is het geworden: heb ik wel récht om tot God te spreken? Ik had een droom. De poort van de hemel was gesloten. Ik klopte. De vraag was: Wie zijt gij? Ik antwoordde: ik ben één van de Uwen. Maar

de Ander zei: Aan uw stem herken ik u niet. Maar toch, zei ik, was ik zondags in de kerk. Maar de Ander zei: Mij zijt gij onbekend. Klopte ik aan uw deur, u was niet thuis. Geen wérk kan behouden. Het is alles genade. Daarom: Uit diepte van ellende roep ik met mond en hart tot U die heil kunt zenden. Verleen mij gunstig oren.

David mocht tot God bidden omdat Hij hem aanzag in Christus. Want zo Gij in het recht wilt treden, wie zou voor U bestaan!

Het gebed is een persoonlijke uitwisseling tussen God en onze ziel. Vele gebeden zijn niet meer dan vorm. Ze worden machinaal herhaald.

Daarom zou ik willen bidden: Laat mijn leven en sterven zijn tot Uw eer. Geef mij kracht tot de strijd bij dagen en nacht. Laat mij blijmoedig mijn levenslot dragen. Bid jij wel? Neem je weleens een stil uurtje? Durf je te pleiten op Gods beloften?

Gods Woord voor de toekomst

Ds. M.C. Tanis, voorzitter van de Stichting van Evangelisatie in Oost-Vlaanderen, bedankte de meer dan duizend bezoekers voor hun aanwezigheid. Wij waren ons van uw meeleven reeds bewust. Die is gebleken uit de offervaardigheid voor het evangelisatiewerk, maar nu vooral uit uw tegenwoordigheid. De grote opkomst is voor br. en zr. Bor een nieuwe stimulans. Eveneens voor onze vrienden in Gent. Jullie mogen weten dat er in Holland gebeden wordt.

Het onderwerp was: Gods Woord voor de toekomst. Daarvan staat veel vermeld in de Bijbel. We zijn vandaag met de eerste bladzijde van dat Woord begonnen. We eindigen met de laatste bladzijde. In Openb. 22 spreekt tot driemaal toe de stem van de opgevaren Christus: En ziet, Ik kom haastiglijk. Dit is het Woord voor de toekomst. Wij worden geconfronteerd met de wederkomst van Christus. Hierbij wordt weinig geleefd.

Wie leeft bij het: Hij komt, kan bestempeld worden als "zeker één van 't Zoeklicht". Kinderen van licht hebben bij tijden echter dit uitzicht. Wij hebben gebed nodig om de doorbrekende kracht van de Heilige Geest. Laten de lendenen omgord zijn en de kaarsen brandende. Daar heeft Hij die staat te komen recht op.

Zie, Ik kom haastiglijk. Deze woorden zijn bijna 2000 jaar geleden uitgesproken en nóg niet vervuld. Toch komt hij haastiglijk. Hoe snel vliegt ook voor onze waarneming de tijd niet voorbij. Ik kom. Het staat vast. Hij komt op tijd. Niet te laat. Niet te vergeefs. Jezus kwam ook niet te laat in Bethanië, al was Lazarus reeds vier dagen geleden uitgedragen. Hij ging uit naar de begraafplaats. Dáár openbaarde Hij Zich als de Opstanding en het Leven. Petrus heeft gezegd dat in de eindtijd spotters zullen komen. Ze zullen in aantal toenemen die spotten met de beloften van de wederkomst.

Nochtans: Ik kom. Wij zullen Hem zien.

Die ontmoeting zal tweërlei zijn. We zullen Hem ontmoeten als Rechter of als Redder. In het laatste geval moet de redding in dit leven voor ons werkelijkheid geworden zijn: In het catechisatieboekje van ds. A. Hellenbroek vindt men het zwanenlied van de vroeg gestorven Schotse R.M.Mc. Cheyne. Het is het lied niet van een tachtigjarige maar van een acht en twintigjarige: Nu ken ik de Waarheid, zo diep als gemis, dat Christus alleen mijn gerechtigheid is.

Het gaat erom Christus uit de hemel te verwachten. We moeten niet maar alleen zeggen: "dat is een goede zaak" en het daarbij laten. Als het een zalige zaak voor ons geworden is dan gaan we dat zoeken. Zijn er onder ons die een Advocaat, een Borg nodig hebben? Dan blijft u niet op uw stoel zitten. Indien er liefde tot God is dan krijgt u een begeerte uw schuld te voldoen. Maar door de diepe val is dat onmogelijk. Het wordt een wonder dat Christus er is als Voorspraak. Hopelijk bent u gaande gemaakt om tot de geopende Heilsfontein te vluchten. Dát bloed reinigt van alle zonden. Christus is een volkomen Zaligmaker. Aan Jeruzalem kon Hij Zijn bloed, Zijn liefde, genade, Zichzélf niet kwijt. Daarom weende Christus. Maar straks is er geen medelijdende Hogepriester meer. Dan alleen maar een Rechter die zal zeggen: Grijp ze en sla ze hier dood aan Mijn voeten.

die niet gewild hebben dat Ik Koning over hen zou zijn. Die zich niet algeheel wilden laten zaligmaken.

Maar Zijn Naam is vandaag nóg Jezus Christus, de Heere.

Zie Ik kom.

Als Hij verschijnt, zal niemand van u kunnen zeggen: Ik heb het niet geweten. God zegt in Zijn Woord hoe het er bij ons voorstaat. Hij stelt de diagnose. Maar Hij zegt ook hoe het kan worden. Je mag met je vragen, je verlorren ziel, je onbekeerde hart, je onverzoende leven naar God in Christus. (Het kan geen uitstel lijden). Het Woord bestaat in eeuwigheid. Door de hand van de Middelaar gaat Gods welbehagen voort. Door middel van de prediking van het Woord. Dat moge ook morgen, de a.s. zondag, blijken in onze eigen plaats.

In zijn dankwoord sprak br. Bor zijn waardering uit voor de gastvrijheid van het Parochiaal Centrum en de belangeloze en waardige medewerking van het koor. Er viel een schaduw over het optreden van het koor. De voorzitter kon niet komen i.v.m. een sterfgeval. Ook de organist Bastiaan Bor werd bedankt voor zijn begeleiding. "Ik hoop maar dat je het nooit zult kunnen uit jezelf", zei br. Bor tot zijn oudste zoon, die ook de zondagse diensten mag begeleiden.

Ik dacht: jawel, maar dat geldt nu ook voor ons allemaal. Dán krijgt de Heere de eer en gaat Zijn werk voorspoedig voort. Bor vergeleek de evangelist met een straatvechter. "Een evangelist voert straatgevechten. Maar hij mag er zegen op ervaren omdat het gebed er achter staat".

De stemming was goed. Het weer was goed en de Heere was goed. De auto's en de bussen reden terug richting Holland.

In Vlaanderen is weer gezaaid. Hopelijk in een weltoebereide aarde.

Ds. L.W. v.d. Meij.

Steeds maar weer!

In het reglement op de kerkvisitatie staat de volgende vraag: "wordt elke zondag behalve op feest- en avondmaalszondagen de Heidelbergse catechismus behandeld zó, dat geen enkel deel van deze belijdenis wordt overgeslagen?"

Een hele vraag is dit! Een scherpe vraag. Want geen enkel deel mag overgeslagen worden. Alles wat in de catechismus staat, dient aan de orde te komen. Althans gehonoreerd. Want het is niet mogelijk dat elke zondagsafdeling in de dienst volledig uitgediept kan worden. Wil men dat doen in de prediking, dan bestaat het gevaar, dat het belijden in de zondagsafdeling niet sterk spreekt en het effect n.l. onderwijs wat verdwijnt. Daarbij bemerken we in het leerboek der kerk, dat enkele delen in verschillende zondagen staan. Dus kan een bepaald deel bij de behandeling van een andere zondag meer aandacht krijgen en kan het zelfs nog meer spreken tot de gemeente. Ook mag dit feit niet voorbij gezien worden, dat de catechismusprediking doorgaat. Moet doorgaan. De kerkorde stelt het. De kerk eist het. Wat nu dit laatste betreft, is dit niet iets van onze eeuw. We kunnen terug gaan naar de 16e en 17e eeuw. Het is ons bekend, dat de catechismus tot stand gekomen is met medewerking van keurvorst Federik III van de Paltz. Hij is geschreven door Zacharias Ursinus en Caspar Olevianus. En in 1563 werd het leerboek uitgegeven door Johannes Mayer in Heidelberg. Het boek, genaamd de Heidelbergse Catechismus sloeg direct aan. Reeds in het jaar van verschijning verscheen een tweede en derde druk. Opvallend is dat direct na de verschijning er een vertaling verscheen in het Nederlands. Voor die vertaling zorgde de bekende predikant Datheen. Hij was enige tijd balling in het land van de keurvorst. Zijn vertaling sloeg aan, zodat er herdrukken kwamen. De catechismus ging zich een plaats veroveren en dat is te vatten, want het is een schatboek. Ook vandaag; voor een ieder, die leeft bij psalm 25. Want daar staat geschreven: "Alle paden des Heeren zijn goedertierenheid en waarheid, dengenen, die Zijn verbond en Zijn getuigenissen bewaren". De bekende hagepreker Petrus Gabriël preekte in 1566 voor het eerst in 1566 over de Heidel-

berger te Amsterdam. Op het convent te Wezel, waar in 1568 de leiders van de Nederlandse kerk onder het kruis, in het geheim bijeenkwamen, werd vastgesteld dat men zich zou houden aan de leer van de Heidelbergse Catechismus. De synode van Emden in 1572 ging op dit spoor verder. Op de Dordtse synode van 1574 werd de Heidelbergse Catechismus zelfs voor de dienaren van de kerk verplicht gesteld. Hij zou in alle kerken en scholen moeten worden gebruikt. Een volgende synode, die van Den Haag 1568, stelde de eis dat de predikanten in de namiddagdiensten op de zondagen de Heidelbergse catechismus moesten uitleggen voor het kerkvolk.

Naast de geboden catechismusprediking, werd ook vereist de ondertekening van het leerboek. Al wie predikant wilde worden in de Nederlandse kerk moest eerst de Heidelbergse catechismus ondertekenen. Het is te begrijpen, dat op de Nationale Synode van Dordrecht 1618-1619, waar men zich heel bijzonder met het belijden moest bezig houden, de catechismus en de prediking ervan een agendapunt was.

Op de 47e zitting van deze synode, gehouden op 1 Mei 1619, stond op de agenda: "dat de catechismus van de Paltz, die voor lange in de nederlandse kerk was geleerd, op dezezelfde wijze als de confessie, onderzocht zou worden, en dat een ieder zich hierop zou verklaren of er in deze catechismus ook iets geleerd werd, hetwelk met Gods Woord was strijdende". Ieder mocht dus als hij dat wenste zijn bezwaren tegen de Heidelbergse Catechismus en tegen de Nederlandse Geloofsbelijdenis (de confessie genaamd) naar voren brengen. Heel de catechismus werd voorgelezen. Niemand onder al de aanwezigen ter synode bleek bezwaren te hebben. Zo werd dan de Heidelbergse Catechismus met algemene stemmen "als met Gods Woord overeenkomstig" goedgekeurd en opnieuw aanvaard.

Er was dus grote eenstemmigheid: de gehele synode achtte de Heidelberger niet voor verbetering vatbaar. De Engelse afgevaardigden zeiden zelfs, dat noch hun kerken, noch de Franse, zo'n goede catechismus hadden!

De afgevaardigden van de Paltz ('t ging hún wel bijzonder aan!) verklaarden nog dat 'hun' catechismus al dikwijls was aangevallen, maar nog nooit weerlegd. En wat de bezwaren van de Remonstranten betreft, zo zeiden de mannen van de Paltz, die hadden de liefde in hun harten jegens de catechismus alleen maar verdiept: 't was hun namelijk gebleken, dat de catechismus niet met de Schrift, maar wel met Socinus in strijd was! De synode nu nam het volgende besluit. In steden en dorpen diende elke zondagmiddag over de Heidelbergse Catechismus te worden gepreekt. Nalatige predikanten en kerk-gangers moesten worden gecensureerd. Tevens moest men trachten, in één jaar telkens de hele catechismus te behandelen. Overigens moesten de preken kort en eenvoudig zijn. De predikanten moesten getrouw zijn: al zouden zij alleen voor hun eigen gezinnen preken, zij moesten de catechismus behandelen. Tenslotte moest de overheid zorgen, dat zondagsarbeid, spelen en dronkenschap op zondag ten strengste werden verboden. Een heel besluit! En daaraan dient men zich in 1988 nog te houden. Althans in bepaalde kerken in Nederland. Nu kan onder meer deze vraag gesteld worden: Komen nu door deze bepaling niet jaarlijks dezelfde dingen aan de orde? Is het gevaar voor herhaling niet levensgroot aanwezig? Wordt de studiezijn en drang van een predikant er niet door verminderd? Worden op den duur geen bekende paadjes betreden? Dit is mogelijk. Maar dit blijft niet beperkt tot de behandeling van de catechismus. Dit kan ook bemerkt worden tijdens de behandeling van een 'vrije' stof. De behandeling van een tekst uit Gods Woord. Het komt voor en dat is een trieste zaak, dat na tien minuten tekstverklaring een bekeringsweg wordt doorgegeven. En daardoor wordt de tekst bedekt of zelfs aangetast. Want men kan in de tekst inleggen, wat geheel niet in de tekst ligt.

Het gevolg hiervan is, dat men tijdens de prediking al weet, waar de prediker terecht

komt. Dit getuigt niet van geestelijke rijkdom, maar van geestelijke armoede en het niet hoog schatten van het Woord Gods. Wie het Woord Gods van harte lief heeft zal bijzonder wat de prediking betreft voortdurend bidden om de leiding van de Heilige Geest, zodat in de prediking de waarheid van de Schrift aan het woord kome en niet het woord van de prediker. En bij die prediking is ook betrokken de behandeling van ons leerboek. Waarom? Omdat naast het verstandelijke, intellectuele element aanwezig in ons leerboek, dit leerboek ons, ouderen en jongeren, ja heel de gemeente geestelijk wil vormen. Het wil leiden tot de bijbelse kennis, de bijbelse bevinding. Immers in de catechismus wordt ons gegeven het beeld van een christen. Ontstaan door Woord en Geest. En gericht op Woord en Geest. En dit alles heeft niet betrekking op een deel van het leven, een bepaalde periode van het leven, maar het hele leven. Het leven tot het doodsuur, ja verder dan dat uur. Tot in eeuwigheid.

Nu moet daarbij één ding goed onthouden worden, wanneer we stellen in de catechismus wordt het beeld gegeven van de christen, dat dan niet bedoeld wordt het centraal stellen van de christen. Het opgaan in de christen. Het ontstaan van het christen-zijn en het christen-leven zijn vrucht van het werk van de Drieënige God. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest. In het christen-zijn straalt dit ook door en uit. Vandaar dat de christen ook gericht wordt op de Drieënige God en in alles afhankelijk is van het werk van de Drieënige God. Het werk van de Vader, van de Zoon en de Heilige Geest. Tevens wordt het leven gericht op de Wet van de Heere en het gegeven gebod van de Heere. En daar de christen zondaar blijft en het zondaar zijn ook al dieper wordt beleefd; de strijd en de verzoeking niet uitblijven en de geestelijke kennis maar ten dele is, blijft het onderwijs onmisbaar. En dat onderwijs geeft de Heere. Ook voor de catechismus-prediking. De praktijk heeft dit bewezen de eeuwen door. Ook het er mee bezig zijn werpt zegen af. Van Luther is bekend dat hij vaak zijn catechismus bemediteerde. Hij schrijft: "ik leer nog altijd van mijn Catechismus. Ik zuig eraan, als een kind aan de borsten van zijn moeder". Opvallend is het, dat hij dit beleed, toen hij al op een gevorderde leeftijd was gekomen. En wat stond hem voor ogen? Hij wilde zich de zaken eigen maken. En dat in de weg van oefening, meditatie en gebod. Ditzelfde bemerken we bij de andere reformatoren. De mannen van de Nadere Reformatie waren hiervan ook geen vreemdeling. Welk een zegen heeft het voor hen afgeworpen. Zouden ook wij die zegen niet begeren? De Heere werke rijk de ware vroomheid. De vroomheid die blijkt in lezen, luisteren, overdenken, bidden en kennen. Wie die gezindheid kent heeft een open Bijbel. Heeft Gods Woord nodig, in de verkondiging en de catechismus in de verklaring. En de bede leeft in het hart: "En dat Uw Geest mij ware wijsheid leer", Mijn oog verlicht, de nevels op doe klaren; Dat mijne ziel de wond'ren zie en eer', Die in Uw wet alom zich openbaren".

Men is verheugd met de regelmatige verkondiging van Gods Woord en de steeds terugkerende verklaring van de Heidelberger. Want beide zijn nodig. Beide zijn nuttig. Beide zijn Gods gave! De Heere stelt ze tot zegen!"

Ds. M.C. Tanis.

Het is wèl 11.

Geloof en onderwerping (1)

Het blijkt dat deze onderwerping aan de beschikkingen van de voorzienigheid voortvloeit uit het geloof dat in levende en krachtige oefening is. Want de apostel legt de grond van dit gezegende geloof, als in oefening gebracht door de Geest van God: "Door het geloof hebben vrouwen haar doden uit de opstanding wedergekregen", Hebr. 11 : 35.

1. Het is door het geloof, dat we worden geholpen om een blik te slaan op onzienlijke dingen. Dat is het wat de Christen onder donkere beschikkingen ondersteunt en ver-

kwikt, dat hij "niet aanmerkt de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet, want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet zijn eeuwig" 1 Cor. 4 : 18. Gods eeuwige liefde en vast verbond, Christus de Middelaar en Borg van het verbond, de wijsheid, macht en getrouwheid van een Verbondsgod en de verworven bezitting wanneer het einde komt. Daardoor ziet het geloof zijn merktekenen en houdt ze in het oog. De gelovige weet dat deze wereld een wereld van beproevingen is. Hij heeft verwachting en wil zijn dagelijks kruis opnemen. Maar hij ziet op iets dat daarna beter is. Alles zal wel zijn, wanneer hij dit te boven komt en hij tracht op zijn weg er heen zoveel nut uit de vertroosting en het geluk van de hemel te verkrijgen. Hij ziet daarom uit naar de eeuwige dingen, volhardt er in zijn oog en zijn hart te houden op de gezegende plaats waar zijn schat is. Zijn leven is met Christus verborgen in God.

Dus zijn zijn genegenheden gericht op de dingen die boven zijn en dit verkwikt en verlevendigt zijn lijdzaamheid, wanneer beproevingen hem langdurig en zwaar drukken. Het vermindert de bitterheid, die er in de beker der beproevingen is. Het is als met het hout, dat in de wateren van Mara geworpen werd om ze zoet en genezend te maken. "En zij gingen drie dagen in de woestijn en vonden geen water. Toen kwamen zij te Mara, doch zij konden het water van Mara niet drinken, want het was bitter", Exod. 15 : 22, 23.

Verwachtingen van het schepsel stelt God gewoonlijk teleur. De zegen, waarvan de Christen gemakkelijk kan zeggen, zoals Lamech van zijn zoon Noach deed: "Deze zal ons troosten over ons werk en over de smart onzer handen", Gen. 5 : 29, is de grootste bitterheid, kwelling en teleurstelling. Maar wanneer het God behaagt de ziel hoger op te leiden en haar hoop en verwachting op Hemzelf te vestigen, Die de levende en onveranderlijke God is, weegt dit oneindig veel meer en zwaarder dan natuurlijk kruizen en ook vertroosting.

Maar wat is het dat ons een gezicht geeft van deze verwijderde en betere dingen? Wel, dat is het geloof. "Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet", Hebr. 11 : 1. De hoop kijkt naar de toekomstige goede dingen, want wat iemand ziet, waarom zal hij er op hopen? Maar het geloof geeft er een tegenwoordige werkelijkheid aan. Het verenigt zich met de belofte en proeft daardoor de goedheid en ondervindt de kracht ervan en ontvangt de eerste vruchten van de beloofde zegeningen. Abraham zag de dag van Christus en verblijdde zich, omdat het geloof een tegenwoordige werkelijkheid ervan gaf in Abrahams waarneming en oordeel. Er was een even grote werkelijkheid in voor het geloof van Abraham alsof hij had geleefd in de tijd van Johannes de doper, en in overeenstemming daarmee waren er volgende activiteiten van zijn ziel over: "hij was verheugd". Geloof maakt de onzienlijke dingen werkelijkheid, het brengt de dingen op een afstand dichtbij en geeft er zo'n getuigenis, zo'n demonstratie van, dat het één antwoord meebrengt op alle tegenwerpingen. Het doet elke tegenwerping van het ongeloof zwijgen, zodat de ziel er op rust, er een anker in uitwerpt, welk anker zowel "zeker als vast" is, omdat het ingaat "in het binnenste des voorhangsels", Hebr. 6 : 19. Het bewaart iemand er voor om meegevoerd te worden door elke wind of storm, die oprijst. Het is geloof, dat de gelovige helpt om onzienlijke dingen te zien. En daarom is het de grond van zijn berusten in en goedkeuren van alles wat God doet.

2. Het geloof stilt en kalmeert de ziel in elke beschikking, omdat het haar de gezegende vruchten en uitwerkingen van alle vroegere beproevingen toont. Het geloof is het beste, wat de gelovige in herinnering brengt, wanneer het in oefening gebracht wordt door de Geest van God. Daarom spreekt Asaf, wanneer hij een weinig tot zichzelf komt: "Daarna zeide ik: dit krenkt mij, maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert", Psalm 77 : 11. Tevoren was het: "Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar, peinsde ik, zo werd mijn

ziel overstelt", vers 4. Maar wanneer het geloof herleeft, zet het alles weer recht: "Ik zal de daden des HEEREN gedenken, ja, ik zal gedenken Uw wonderen van oudsher. En ik zal al Uw werken betrachten en van Uw daden spreken. O God, Uw weg is in het heiligdom, wie is een groot God gelijk God?" vs. 12-14. Ik wil zien of ik niet in een gelijke mate hulp kan krijgen, of er niets in mijn onderzinking daarmee te vergelijken is. Gods rechterhand heeft wonderen gedaan en Zijn hand is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen. Op de berg des HEEREN is het voorzien. Ik ben in staat geweest om een tot hiertoe te plaatsen aan het einde van elke moeilijkheid en beproeving. "Tot hiertoe heeft de HEERE ons geholpen". En zal ik ook gelegenheden hebben om te veranderen? Ik ben er goed van overreed, dat dit nooit zo zal zijn, dat ik gelegenheid heb om te zeggen: Hij heeft mij verlaten, Hij heeft mij vergeten. Wanneer ik oud ben en grijs, o God, verlaat mij niet. Ik kan Uw weg niet zien, maar ik zal spoedig in Uw werk roemen: "Gij leidde Uw volk als een kudde door de hand van Mozes en Aäron".

Dit is een voorname grond voor lijdzaamheid en onderwerping aan de wil van God, wat God heeft gedaan. En dit moest vaker in onze overdenkingen komen, wanneer we letten op onze tegenwoordige moeilijkheden en beproevingen van het geloof. Vergeetachtigheid is een zonde, die gemakkelijk Gods verkozen heiligen vervult: Hun nood bij vroegere beproevingen, hun hulp eronder, de gezegende vruchten en uitwerkingen die ze vergezelden, die zijn spoedig vergeten. Maar het geloof brengt ze in herinnering. Het leidt een Christen ver terug en zo helpt het hem om van al Gods doen te zeggen: Het is wel".

Petrus Datheen 6.

We zijn toegekomen aan de levensavond van Datheen (1585-1588).

"Indien ooit", zo schrijft dr. Ruys, "het leven van een groot man tragisch geëindigd is, is dit wel met Datheen het geval geweest. Hij, die dertig jaar lang een der meest op de voorgrond tredende figuren uit de vaderlandse kerkgeschiedenis der 16e eeuw geweest is, heeft zijn laatste levensjaren als een onbekende in den vreemde gesleten en is ook, van schier allen verlaten, in 1588 in den vreemde gestorven. Reeds op ruim vijftigjarige leeftijd naar het lichaam gebroken en weldra ook verzwakt naar de geest, herkennen wij nauwelijks meer de eens zo krachtige, vurige strijder, maar zien wij in hem slechts het beeld van een zwakke, afgeleefde grijsaard. Zijn levenslamp is wel héél spoedig uitgebrand geweest!

In het laatst van december van 't jaar 1584 uit de gevangenschap te Utrecht ontslagen, heeft Datheen zich — zoals we gezien hebben — spoedig daarop via Amsterdam naar Sleeswijk begeven. Wat hem aanlokte om juist daarheen te gaan, zal wel immer in 't duister blijven. Voor de hand toch zou het gelegen hebben, indien hij weer naar zijn vroegere woonplaats Frankenthal was getrokken, temeer waar zijn vriend en beschermheer, de paltzgraaf Johan Casimir, zeer in aanzien gestegen was, sinds hij na het overlijden van zijn broeder als voogd over diens zoon de gehele Paltz bestuurde. Datheen zal er echter wel zijn reden voor gehad hebben, Sleeswijk boven de Paltz te verkiezen. Misschien verlangde hij naar eenzaamheid en naar rust, die hij te Frankenthal zeker tevergeefs zou hebben gezocht.

In Sleeswijk aangekomen vestigde hij zich in het plaatsje Husum onder de schuilnaam Petrus Montanus, zich aldus noemend naar zijn geboorteplaats Mont-Cassel. Zelf verklaarde hij later, dat vrees voor de vijandige gezindheid der Lutherse Overheid aldaar, indien hij er onder de naam "Dathenus" zou zijn gekomen, tot deze naamsverandering aanleiding was geweest. Hier te Husum nam hij, om in zijn levensonderhoud te kunnen voorzien, de uitoefening der geneeskunde ter hand, waarop hij zich reeds in zijn jeugd scheen te hebben toegelegd. Ook liet hij thans zijn gezin uit Frankenthal overkomen,

hetgeen er wel op wijst, dat hij zijn verblijf in Noord-Duitsland als permanent beschouwde.

Spoedig werd hij aangetast door een ernstige ziekte, welke aanleiding werd, dat hij in aanraking kwam met een zekere Chunradus, volgeling van de secte der David-Joristen. Min of meer door deze man beïnvloed schijnt hij toen enige tijd onder de bekoering van diens leer te zijn gekomen en, mede onder inwerking van de smadelijke bejegening, hem door zijn geloofsgenoten aangedaan, door twijfel aangaande de Gereformeerde waarheid te zijn aangegrepen. Deze inzinking in zijn geloofsleven was echter slechts van korte duur. Want toen de eerste bekoering van het nieuwe geweken was en hij tot rustig nadenken kwam over alles wat Chunradus hem met schoonklinkende woorden had voorgehouden, maakte de twijfel bij hem weer plaats voor vastheid van overtuiging, vooral toen hij door de lezing van het "Wonderboek" inzicht kreeg in het verderfelijke van de David-Joristische leer. Onder schuldbelijdenis over zijn afdwaling heeft hij dan ook later plechtig verklaard, dat hij de Gereformeerde belijdenis weer met hart en ziel was toegedaan.

In hoeverre Datheen nu werkelijk in de netten der Joristische dwalingen is verstrikt geweest, valt moeilijk te constateren. We bezitten dienaangaande slechts zeer weinig gegevens."

Volgens dr. Ruys deden over zijn tegenwoordig leven de meest fantastische verhalen de ronde. Hij acht het te begrijpen dat de Delftse predikanten aan Arnoldus Cornelissen opdroegen bij Datheen te informeren, in hoeverre deze geruchten waarheid bevatten. Deze schreef op 29 april 1586 aan Datheen een brief, waarin hij er o.a. met klem op aandringt nu onomwonden te kennen te geven hoe het met hem stond. Hij deelt verder mede dat de predikanten gaarne zouden zien dat zo'n verklaring van Datheen ter tafel was op de synode die in de zomer zou gehouden worden. Nog liever zouden ze hem daar *persoonlijk* zien verschijnen. Aan dit verzoek heeft Datheen echter niet voldaan. De synode kwam op 20 juni te 's-Gravenhage samen. De meeste predikanten op deze synode kenden Datheen persoonlijk. Het is volkomen begrijpelijk, dat door deze vergadering gaarne alle pogingen in het werk werden gesteld, om in de zaak-Datheen klaarheid te brengen en hem, zo mogelijk voor de kerken te behouden. De synode benoemde een deputatie, bestaande uit Christophorus Pezelius en Johannes Gerobulus, om persoonlijk met Datheen te gaan spreken. Gerobulus kreeg een brief als credentiebrief mee. Spoedig hebben de deputaten zich van de synodale opdracht gekwetend. Inmiddels was Datheen van Husum naar Staden verhuisd, waar hij later stadsdokter werd op een jaarwedde van 150 thalers.

Gerobulus ging na zijn bezoek aan de synode naar Bremen terug, waar hij woonde. Hij voegde zich bij Pezelius, predikant te Bremen, maar niet ter synode aanwezig. Samen gingen ze naar Staden. Ze vroegen Menno Alting, predikant te Emden en toen juist te Bremen, mede te gaan. Deze kende Datheen zeer goed en was dus zeer geschikt om aan het onderhoud deel te nemen. Het drietal ging op 15 juli op weg en trof Datheen weldra te Staden aan.

We citeren nu weer dr. Ruys:

"In zijn woning gekomen, hebben zij hem daar begroet en te kennen gegeven, dat zij een onderhoud met hem wensten, waarvoor zij hem verzochten tijd en plaats te willen bepalen. Datheen scheen een ogenblik ontsteld over dat onverwacht bezoek en het wederzien van die oude bekenden greep hem aan. Niet zonder deernis bemerkten de afgevaardigden, hoezeer zijn lichaamskrachten afgenomen waren en zijn stem zwakker was geworden. Verlangend dadelijk de reden van hun komst te weten, heeft Datheen toen de bezoekers naar de binnenkamer geleid en gevraagd het doel van hun bezoek uiteen te willen zetten.

Daarop heeft Gerobulus hem allereerst zijn geloofsbrief overgelegd en heeft ook Pezelius het schrijven getoond, dat de Synode hem gezonden had, waarop Datheen met bevende

stem gevraagd heeft, wat er toch wel was.

Gerobulus heeft toen het woord genomen en openhartig en ernstig de last der Synode ontvouwd, waarin hij duidelijk deed uitkomen, dat de Synode deze stap alleen gedaan had, om Datheen te herwinnen. In het vaderland liepen immers ernstige geruchten, dat Datheen van het rechte spoor afgeweken was en gemeenzaam was omgegaan met de godloochenaar en verachter der zuivere leer: Chunradus, ja dat hij daarna ook brieven met hem gewisseld had, die zijn wankeling duidelijk bewezen. En nadat ook Pezelius het zijne hieraan had toegevoegd, hebben de afgevaardigden er bij Datheen op aangedrongen, dat deze nu eens openhartig zijn gevoelens zou blootleggen, hieraan toevoegende, dat hij, bij terugkeer op de goede weg, op de welwillende gezindheid der Synode rekenen kon.

Toen betuigde Datheen, dat hij de Synode en hare afgezanten grotelijks dankte voor de zorg, die zij, gelijk hij zag en verstond, in het werk stelden om hem, indien hij van het rechte spoor was afgeweken, weer tot de kerk terug te brengen, en dat hij nu helder en oprecht uiteen wilde zetten, hoe de zaken stonden: Hij was dan met genoemde Chunradus in gemeenschap getreden ten opzichte van enige natuurverborgenheden, die deze verzekerde te kennen, waarop zij tezamen enkele natuur- en geneeskundige vraagstukken hadden besproken. Ook waren zij eens in gesprek geraakt over theologische onderwerpen, speciaal over de opstanding des vlees, waarover Chunradus zich zeer kras had uitgelaten. Datheen had toen daartegenover Paulus' gevoelens verdedigd. Wel was het waar, dat hij zich om Chunradus te believen het "Wonderboek" had laten brengen, doch hij had nog pas drie bladzijden daarin gelezen, of hij had reeds een afkeer gekregen van dat mengelmoes, waaraan alle merg en grond ontbrak.

Het was hem voorts bekend, dat Chunradus allerlei geruchten van hem verspreid had; maar was hij dan in staat den mensen de mond te stoppen? Hij was dan ook ten slotte maar liever uit Husum vertrokken, om zo van hem af te komen.

Dan vertelde hij aan de afgevaardigden verder van zijn wederwaardigheden, in de Nederlanden en daarna in Noord-Duitsland ondervonden; hoe hem, drie dagen vóór zijn bevrijding uit de gevangenis, bij de maaltijd vergif was toegediend, dat hij echter door tegengif onschadelijk had kunnen maken; hoe hij op de verschillende vraagpunten van antwoord had gediend; hoe hij te Husum door een pest aardige koorts was aangetast; hoe hem te Staden de betrekking van stads-geneesheer was aangeboden, waarvoor hij eerst bedankt had, maar welke hij thans sinds een jaar bekleedde; hoe hij zijn naam in die van Montanus, naar zijn geboorteplaats, had veranderd uit vrees voor de felle Lutheranen. Ten slotte verklaarde hij, zich te zwak te gevoelen om voortaan in de heilige bediening werkzaam te zijn, maar dat hij, door Gods genade, wenste te volharden bij die geloofsbelijdenis, welke hij zoveel jaren in de kerk had geleerd."

Met deze verklaring zijn de afgevaardigden niet voldaan. Hoe het verder gaat hopen we in het volgende artikel te vermelden.

B.

15 jaar Woord en Daad

Op 6 juli was het 15 jaar geleden dat de Stichting Reformatorische Hulpactie Woord en Daad werd opgericht.

In de herfst van 1972 deed ds. H.J. Hegger, zojuist teruggekeerd van een reis naar India, een oproep om steun voor de bouw van een weeshuis aldaar. Enkele personen haakten hierop in en in korte tijd waren de hiervoor benodigde gelden bijeengebracht.

In feite vormde dit de aanleiding om voor hulpverlening in z.g. derde wereldlanden vanuit de gereformeerde gezindte een aparte stichting in het leven te roepen.

Op 6 juli 1973 werd bij notaris Jungerius te Andel de oprichtingsakte gepasseerd waarmee de Stichting "Woord en Daad" het levenslicht zag. Mei '74 verscheen het eerste nummer van het gelijknamige kwartaalblad;

o.m. werden daarin - als eerste projekt - giften gevraagd voor de aanschaf van een M.A.F.-vliegtuigje ten behoeve van de zending en hulpverlening in Irian Jaya. Nodig was hiervoor f 135.000.-.

Onder de zegen van de Heere heeft het werk van de stichting sedertdien een geweldige vlucht genomen.

Thans wordt hulp verleend in 15 landen op zeer uiteenlopende gebieden. Het jaarbudget bedraagt nu ruim f 10 miljoen (w.o. f 4,6 miljoen voor kinderadoptie-programma's, een totaal van ruim 10.000 kinderen omvattende). En nog kan lang niet aan alle hulpaanvragen worden voldaan.

Werd het werk destijds nagenoeg uitsluitend door vrijwilligers verricht en vond het kantoor "inwoning" bij de Stichting "IRS" te Velp, thans zijn op het eigen kantoor van de stichting in Gorinchem 7 personen werkzaam; hiernaast mocht de stichting zich blijven verheugen in een onverminderd groot aantal vrijwilligers, verspreid over het gehele land.

Mede hierdoor bewoog het kostenpercentage zich tot op heden onder de 10%.

Op een zestal plaatsen in het land, t.w. in Amersfoort, Dirksland, Goes, Kampen, Leerdam en Rotterdam, zal D.V. 17 september a.s. het jubileum van "Woord en Daad" worden herdacht met een zang- en orgelavond.

Voor de jeugd

Nehemia 58.

"Voorts is het geschied, als van Sanballat, en Tobia, en van Gesem de Arabier, en van onze andere vijanden gehoord was, dat ik de muur herbouwd had, en geen scheur daarin overgelaten was, ook had ik tot deze tijd toe de deuren niet opgezet in de poorten, zo zond Sanballat en Gesem tot mij, om te zeggen: Kom en laat ons te samen vergaderen in de dorpen, in het dal Ono. Maar zij dachten mij kwaad te doen."

Nehemia 6 : 1, 2.

Beste jongelui!

We hebben de vorige keer afgesproken over deze verzen met elkaar verder te gaan denken. We hebben jullie aangeraden om er vast ook maar over door te denken. Misschien dat we in onze gedachten op één lijn zitten. Mogelijk zijn er bij jullie ook andere gedachten naar boven gekomen. Dat kan natuurlijk heel goed. En als jullie gedachten anders zijn dan de mijne, behoeven ze daarom van jullie nog niet verkeerd te zijn. Want het Woord van God geeft ruimte voor heel veel gedachten. Je kunt b.v. over één en dezelfde tekst wel 10 preken horen, die alle tien verschillend zijn, terwijl ze toch ook alle 10 wáár zijn, goede gedachten uit de tekst naar voren brengen. Het laat je alleen dit zien, dat het Woord van God onuitputtelijk is.

Doch terzake.

De vijanden hadden ontdekt dat alle pogingen van geweld en spot, grof geschut dus, niets hadden uitgehaald. Daarom probeerden zij het nu op een andere manier. De wolven gaan schaapskieren aantrekken. Daar de duivel er achter zat, kun je zien hoe listig hij is. De briesende leeuw komt ook voor in de gedaante van de engel des lichts. Dat is een ander beeld waardoor we voor hem gewaarschuwd worden. Als dat dus onder verschillende beelden gebeurt, is het wel zaak dat we er dubbel acht op geven.

Dat de Heere in Zijn Woord onder verschillende beelden ons waarschuwt voor de vorst der duisternis, laat ons ook zien, dat de Heere geen lust heeft in ons verderf. Had Hij dit wel, dan zou Hij het waarschuwen achterwege laten. Een kind kan dat wel begrijpen, dacht ik. Als een vader ziet dat zijn kind in gevaar is en het kind zelf ziet dat niet, dan zal zulk een vader zijn kind waarschuwen om het van de ondergang te redden.

Nu, zo doet God het ook. Geeft er maar goed acht op. Want een gewaarschuwd mens geldt voor twee, zegt het spreekwoord. Ik geloof dat het waar is. Als je gewaarschuwd bent, en toch doorgaat, dan wordt het je dubbel aangerekend, wanneer je in je ongeluk terecht komt. Geldt dit in natuurlijk opzicht al, geestelijk is dat nog veel meer waar. In de

bijbel staat het zo: Het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in de dag des oordeels, dan ulieden. Dat waren de kinderen Israëls, het bondsvolk. Zij hebben de weg geweten en niet bewandeld, en zouden daarom met vele slagen geslagen worden.

Wat van het oud-testamentische bondsvolk gold, geldt niet minder van het nieuw-testamentische. En dat zijn wij. Sla dus wat geschreven is, niet in de wind, want dat kun je alleen maar doen tot je eigen schade. En dan niet voor de tijd, maar voor de eeuwigheid.

Ik grijp maar weer terug op dat eerste beeld: Wolven in schaapskieren. Dat zijn wolven die er als schapen uitzien. Ze hebben een heel lieve vertoning. Van een schaap verwacht je over het algemeen niet veel kwaad. Ze lopen bij ons langs de dijken. Zij vallen niemand aan. Op kinderboerderijen kom je ze ook tegen. Kinderen aaien ze. Het zijn lieve beesten, zegt moeder. En dat vindt het kind ook.

Doch een wolf in schaapskieren lijkt lief, maar is en blijft in werkelijkheid een dier waar je geducht mee op moet passen. Een wolf is in zijn aard verscheurend. Zij hebben het bijzonder op schapen gemunt. Schapen die dat niet weten, worden dan des te gemakkelijker slachtoffers.

Het beeld spreekt wel voor zichzelf. De oude vijanden van Nehemia, Sanballat, Tobia en Gesem de Arabier en nog vele anderen, sturen naar Nehemia een deputatie. Ze komen heel vriendelijk eens met hem praten. Ze willen hem een voorstel doen. Het klinkt zo heel mooi: Kom, en laat ons te samen vergaderen in een van de dorpen, in het dal Ono. Het staat er niet bij, maar het zit er wel in: Samen om een tafel. Misschien kunnen we tot een vergelijk komen. Mogelijk worden we het eens. Een mens is nu eenmaal veranderlijk. Vijanden zijn eerder vrienden geworden. Het woord "vijanden" hebben zij natuurlijk niet gebruikt. Maar de bedoeling was wel, dat Nehemia het zo begrijpen zou. De vergadering behoeft ook niet in Jeruzalem plaats te hebben. Liefst een beetje afgelegen. In één van de dorpen, in het dal Ono. Een rustige omgeving. Echt geschikt voor een rustig gesprek. We kunnen dan samen eten, drinken en overleggen of er mogelijk door ons ook hulp geboden kan worden.

De strik is goed opgezet. Het is de stem van Jacob. Doch de handen die er achter zitten zijn van Ezau. Jullie begrijpen deze vergelijking wel. Nehemia wordt heel vriendelijk uitgenodigd om plaats te nemen aan de tafel der duivelen. Ik zeg het nu zo, omdat Paulus er ook zo over spreekt. Een christen kan niet aanzitten aan de tafel van Christus en aan de tafel der duivelen. Je kunt niet van twee wallen eten. Je kunt niet God en de wereld dienen. Dat zijn de zaken, die achter dat mooie voorstel schuil gingen.

Nehemia had ze door. Hij zegt dat zelf: "Maar zij dachten mij kwaad te doen". Inderdaad, dat was hun opzet. Nehemia zag in dat schijnbare lieve schaap, de verscheurende wolf zitten. Een bewijs dat hij goed wakker was. Ik bedoel natuurlijk geestelijk.

Een vriendelijke uitnodiging vanuit het kamp van de vijand. Dat gebeurt ook nu nog aan de lopende band. Daar heeft de wereld geen last van. Want die behoren bij de vijanden. Dat zijn de vele anderen, die niet met name worden genoemd, doch lopen aan de leiband van hun voorgangers.

Dergelijke verzoeken komen wel af op de kerkelijke jeugd. Krachtens hun doop zijn zij afgezonderd van de wereld. Zij zijn door de Rode zee heen gegaan. Daar is een scheidslijn getrokken tussen de Egyptenaren en de kinderen Israëls. Hiermee wordt natuurlijk niet gezegd, dat je bekeerd bent, als je gedoopt bent. Want velen van de kinderen Israëls zijn nooit in Kanaän aangekomen. Vele gedoopten zullen nooit in de hemel komen. Doch de scheidslijn tussen kerk en wereld is er wel. Die is door God getrokken, en die mag door ons niet worden overschreden.

En dat wil de duivel nu zo graag. Met andere woorden: De helse Farao. In het geval van Nehemia was het Sanballat en de zijnen. En in 1988 heeft de duivel weer zijn eigen mannen, die je uitnodigen om eens met hen te

praten: Je hoeft het zo nauw niet te nemen. Je hoeft ook zo benauwd niet te leven.

Je moet wat ruimer gaan denken. O neen, je hoeft echt de kerk nog niet los te laten. Je principes daar zullen we beslist niet aankomen. Die mag je allemaal houden. We hebben eigenlijk een beetje medelijden met jullie. De wereld is veel ruimer. De weg naar de hemel is veel breder. Hij is echt niet zo smal. Met één keer naar de kerk gaan kom je er ook wel. En een keertje naar een opwindend sportgebeuren gaan kijken, daar zit helemaal geen kwaad in. Je hoeft nog niet eens mee te doen. Alleen maar kijken. Als je er vast maar bent. Het wordt je erg gemakkelijk gemaakt. Je hoeft zelfs niet naar ons te komen. Wij komen wel naar jou toe. We hebben de televisie. Het wordt je draadloos thuisbezorgd. Een ander hoeft het niet eens te zien, dat je ook mee doet. We komen wel naar een van de dorpen in het dal Ono. M.a.w. op een stille zolderkamer, achter gesloten gordijnen. En je zult zien, wat we voorstellen, dat is zo kwaad nog niet. Het past helemaal bij je. Het is naar je natuur. Dat die totaal verdorven is, wordt er natuurlijk niet bij gezegd. Je moest eens bang worden van jezelf.

Kijk, daar is de duivel erg bang voor, namelijk dat je bang wordt van jezelf. Ik zou dat op zichzelf nog zo kwaad niet vinden. Want we hebben een arglistig hart. We zijn zo weg. De duivel zet "zijn kermistent", de wereld, wijd open. Alles mag daar. Niets is meer verboden. Je mag alles eten, alles drinken, alles doen. Voor-echtelijk geslachtsverkeer, ongehuwd samenwonen enz. Niets meer op tegen. Waar maak je jezelf eigenlijk nog druk over. Je moet je kerkelijke keurslijf (knellende verplichting) durven uit te komen, enz., enz.

Ik behoef jullie niet te vertellen dat er een ontelbare schare is, die naar deze verleidende stemmen luisteren. Doch het resultaat is, dat zij vroeg of laat, helemaal voor de kerk verloren zijn. En als God het niet verhoedt, voor eeuwig verloren gaan.

Wat Nehemia opmerkte: "Maar zij dachten mij kwaad te doen", dat geldt nog. Alle mooie woorden ten spijt, gaat het om je onsterfelijke ziel. Luister daarom niet naar al die verlokkenende en verleidende stemmen. Vraag de Heere om geopende ogen, dat je de gevaren zult mogen zien, om er voor bewaard te blijven. En als je er aan toegegeven hebt, je kunt nog terug. Misschien mag dit stuk er nog wel toe dienen. Je bent nog in het heden der genade.

Mogelijk vraagt deze of gene: Hoe moet ik terug en waar moet ik naar toe? Je moet terug naar God toe, met belijdenis van schuld en de bede om vergeving van zonden. Om daarna als een gewaarschuwd mens verder te gaan: Ga heen, en zondig niet meer.

Op deze wijze is er vergeving van zonden te verkrijgen. Dat zegt de Heere Zelf: "Wie zijn zonden belijdt en laat, die zal vergiffenis ontvangen". En dit geschiedt dan terwille van Hem, Die méér is dan Nehemia. Die is in alles verzocht geweest, doch zonder zonde. Hij is nooit gevallen, opdat gevallenen zouden kunnen worden opgericht. Niet slechts één keer, doch iedere keer weer. Want de Heere is een gaarne vergevend God. Bij Hem is veel vergeving, opdat Hij gevreesd wordt. Dat wil met andere woorden zeggen: Hij is waard dat Hij ALLEEN gediend wordt. Niet luisteren naar de stem van de verleider, maar naar Gods Woord. Dat alleen geeft vrede, rust, veiligheid.

Maak in Uw Woord mijn gangen treden vast

Opdat ik mij niet van Uw paân moog' keren.....

Wie zo, echt biddend de vakantie ingaat, kan rustig gaan.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Geloof 't of niet door A.P. Wisse.

Uitgave van De Vuurbaak - Barneveld.

In een *Woord vooraf* zegt de schrijver o.a.: "Dit boek is geschreven voor jongeren. Niet voor die jongeren die 'alles al precies weten'

en die geen enkele vraag meer hebben. Wel voor al die anderen, die leven in een wereld vol onzekerheden, op zoek zijn naar zekerheid, naar de waarheid, naar geborgenheid, echte liefde, vastheid.

Jongeren zijn op zoek. En ze zoeken het bij sekten, ze verdiepen zich in de oosterse mystiek, ze grijpen naar oude en moderne schrijvers (die het ook niet weten) of storten zich op de wetenschap (die wel vreselijk veel weet, maar van een bovennatuurlijke goddelijke macht over ons leven niets wil weten). Anderen blijven met hun vragen rondlopen en hopen dat de antwoorden vanzelf een keer in hun bestaan neerdalen. Maar ze blijven onrustig. (.....)

Wie vangt jongeren op, als ze dreigen vast te lopen? Wie geeft echte antwoorden op hun vragen? Vaak is het bestaande jongerenwerk niet ingesteld op intensieve hulp bij levensvragen. En veel kerken hebben meer aandacht voor horizontaal gerichte sociale en politieke problemen dan voor de eeuwige bestemming van mensen. Ouderen hebben of geen boodschap aan jongeren of ze weten zelf geen richting te geven.

Dit boek kan geen vervanging zijn voor wat elders blijft liggen. Het wil wel een handreiking doen, een weg wijzen, die zo oud is als de wereld maar nog altijd de enige met echt perspectief: Jezus Christus, Gods Zoon, Redder der wereld.

Wie op die Weg gewezen wordt, moet zelf actief aan het werk. Hij of zij moet leren die Weg zelf te bewandelen. Dat hoeft niet alleen. Er zijn anderen die je willen helpen. Ja, Christus zelf wil je een hand geven en je leiden."

Tot zover Wisse. Het boek bevat een aantal artikelen over allerlei onderwerpen, zoals: Is met de dood alles voorbij? Is God wel eerlijk? Disco, Idolen, enz. De artikelen zijn pakkend geschreven.

We kunnen met veel van harte instemmen, maar toch hebben we onze bedenkingen. We lezen b.v. op blz. 28: "Laat de kans niet glijpen. Stel het niet uit. Kies voor je Redder, Jezus, kies voor het leven....." En op blz. 32: "Wie mogen delen in de paradijsvreugde die straks komt? Al de mensen die dat willen. Al degenen die zich tot God richten en Hem vragen om dat geschenk....." En op blz. 69: "Jij bent een mens, met verstand begaafd en in het bezit van een ziel. Van jou verwacht God, je Schepper, dat je je aan Hem toevertrouwt....."

Er zou meer zijn te noemen. Voor mensen met geoefende zinnen kan zo'n boekje geen kwaad, maar voor hen is het niet geschreven. Het gaat juist om jonge mensen, die goede voorlichting nodig hebben. Opvoeders en leiders kunnen met het goede in dit boekje

zeker hun winst doen. Maar we moeten onze jonge mensen goed bijbrengen, dat ze nodig hebben de vernieuwende werking van Gods Geest.

Het boekje is op een aantrekkelijke wijze uitgegeven, met vele foto's. Het telt 91 blz. De 2e druk is al verschenen. Het boekje kost f 14,50. B.

Brochures van de Willem de Zwijgerstichting.

Popmuziek. In gesprek met jongeren door P.A. te Velde.

De schrijver is docent Nederlands aan de Gereformeerde Scholengemeenschap 'Prof. Dr. S. Greijdanus' te Zwolle. Hij zegt in een *Woord vooraf*:

"Praten over popmuziek is moeilijker dan ernaar luisteren. Het vinden van een christelijke levensstijl ten opzichte van muziekbeleving is voor heel wat jongeren geen vanzelfsprekende zaak. Veel opvoeders hebben moeite met popmuziek en zijn niet in staat of bereid daarover in gesprek te gaan. Om dat gesprek tussen jongeren en ouderen wat meer vulling te kunnen geven, wordt in 'POPMUZIEK. In gesprek met jongeren' ingegaan op de vraag welke punten belangrijk en zinvol zijn als je praat over popmuziek.

Hoewel dit boekje geschreven is voor ouderen en jongeren, is toch gekozen voor de je-vorm in de aanspraak. Vooral degene die Christus liefheeft en ook graag naar popmuziek luistert, zal heel wat stof tot nadenken krijgen. Omdat het voornamelijk gaat over het gesprek over popmuziek zal de lezer tevergeefs zoeken naar namen van of gegevens over stijlen of groepen. De literatuurlijst geeft daarvoor een bescheiden ingang. Veel wijsheid toegewenst in het bezig-zijn met (pop)muziek!"

Tot zover de schrijver. Hij geeft ons veel waardevolle inlichtingen. Daarom is het boekje zeer leeswaardig. De schrijver zoekt voornamelijk jongeren te begeleiden. Hij gaat ervan uit dat er veel op dit terrein is wat niet deugt en verderfelijk is. Maar hij verwerpt niet alles. Hij heeft blijkbaar een andere kijk op wat Gods Geest werkt in de harten van jongeren en ouderen, wanneer de Heere hen gaat bearbeiten tot zaligheid, dan wij op grond van Gods Woord. Dan moet er toch zijn, en komt er ook, een haten en vlieden van alles wat van de Heere en Zijn dienst afrekt. Ook de rok die van het vlees besmet is moet worden gehaat.

Met inachtneming hiervan is het goed van deze brochure nauwkeurig kennis te nemen. De brochure telt 48 blz. en kost f 8,60.

De brochures zijn te verkrijgen bij de stichting, postbus 10049, 7301 GA Apeldoorn. De arbeid van de stichting heeft ten doel

verdieping en versterking van de reformatische beginselen in ons volksleven, alsmede de verlevendiging van het historisch besef en verdediging van het protestants-nationaal karakter van ons volk, gelijk dit onder invloed van de Hervorming en onder leiding van Oranje zijns stempel ontving.

De vorm van een stichting werd gekozen, om daarmee uit te drukken dat het streven der stichting niet gebonden is aan enige kerk of politieke actie, terwijl de stichting zich onthoudt van inmenging in of beoordeling van kerkelijke en politieke aangelegenheden.

Vaste donateurs ontvangen de twee jaarlijks uitkomende brochures voor de *minimum* bijdrage van f 12,50 per jaar. Er is een lijst van reeds verschenen brochures verkrijgbaar. B.

ELBURG ZENDINGS DAG

van de Chr. Geref. kerk
in de Geref. Kerk,
Vrijheidsstraat 1.

D.V. woensdag 27 juli a.s.
Aanvang: 10.30 uur.

Sprekers:

Opening: Ds. H.C. v.d. Ent.

Ds. J. Slagboom van het Zendingsveld.

PAUZE tot 2 uur.

Sprekers:

Ds. J.P. Boiten van Schiedam.

Ds. M.C. Tanis van Sliedrecht.

Ds. A. v. Heteren van Werkendam.

Boekentafel, koffie en broodjes aanwezig.

Groot formaat HUISBIJBEL

Heldere, duidelijk leesbare letter, groot formaat 18,5 x 28 cm, zuivere Statenvertaling.

Kunstleer, kleursnee,
nr G 3 f 62,50

Idem met Psalmen en Formulieren, G4 f 95, --

In leer, met koperen sloten, G6 f 235,--

Familieregister en kerke-raadsopdracht worden op aanvraag meegeleverd.

Te bestellen bij de boekhandel, of de

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

Wel eens op

TEXEL

geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en ... rust.

U kunt op

'DE VERRASSING'

gebruik maken van

volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 285,- p.w.

Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan.

Tel. 02223-661 of 391.

Volledig pension aangeboden in het landelijk dorp Kesteren in de Betuwe, 3 km. van Rhenen.

PENSION

DE PEEL

Familie Knuivers,
Boveneindsestraat 14,
4041 EJ Kesteren,
tel. 08886-1687

**Vereniging voor Christelijk Onderwijs
op Reformatische grondslag
in Oost-Friesland te Drachten**

Sekretariaat: Stationsweg 59, 9201 GH Drachten
Telefoon 05120 - 19839

Mocht u ook het onderwijs aan onze kinderen in het Noorden, onze zorg, Uw zorg worden.

Het onderwijs aan onze school zal ernstige belemmering ondervinden, wanneer wij niet 2 leerkrachten van beslist Reformatische Beginselen kunnen benoemen.

Inlichtingen: dhr. C.A. van 't Hof, dir. Tel.: 05120-11333 (school), 14952 (privé).

Sollicitatie z.sp.m. naar de secretaris!

Stationsweg 59, 9201 GH Drachten.

VEEL AANBIEDINGEN MET LEUKE PRIJSJES

Gratis:

- vlotte service
- eerlijk advies
- persoonlijke aandacht

Boekhuis
Dorpsstraat 164
Scherpenzeel
Tel.: 03497-4355

de sfeervolle
chr. boek- en
muziekhandel in de
Gelderse Vallei.

STICHTING
REFORMATORISCHE
HULPAKTIE
WOORD EN DAAD

WOORD DAAD

Postbus 560,
4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830 - 24288
Postbank 30.20.900
ABN 50.98.11.566

HELP EEN KIND MET:

- voedsel en kleding in acute noodsituatie van nu
- onderwijs om op eigen benen te staan voor straks
- bijbelse boodschap die tot zegen kan zijn voor altijd

FINANCIËLE ADOPTIE v.a. f 37,50 p.m

Informatie wordt op aanvraag toegezonden.